

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 18759

Tarih : 01.07.2026

46346

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan son Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre dar tanımlı işsizlik oranı yüzde 8,2 olarak açıklanırken, zamana bağlı eksik istihdam, potansiyel işgücü ve işsizlerin birlikte değerlendirildiği atıl işgücü oranı yüzde 31'e yükselmiştir. Bu oran, son yılların en yüksek seviyelerinden birine işaret etmekte ve çalışma çağındaki milyonlarca yurttaşın ya işsiz olduğunu ya yeterli süre çalışmadığını ya da iş bulma umudunu kaybettiği için iş aramaktan vazgeçtiğini göstermektedir.

Dar tanımlı işsizlik oranı, çalışma yaşamında yaşanan sorunların tamamını ortaya koymamaktadır. İş aramaktan vazgeçenler, eksik süreli çalışmak zorunda kalanlar ve daha fazla çalışmaya hazır olduğu hâlde uygun iş bulamayanlar resmi işsizlik verilerine tam olarak yansımamaktadır. Bu durum, emek piyasasındaki yapısal sorunların resmi işsizlik oranlarından çok daha ağır olduğunu göstermektedir. Öte yandan yüksek enflasyon, derinleşen yoksulluk ve hayat pahalılığı nedeniyle çok sayıda emekçi düşük ücretli, güvencesiz, kayıt dışı veya geçici işlerde çalışmak zorunda kalmaktadır. İş bulabilen yurttaşların önemli bir bölümü ise insanca yaşamaya yetecek gelir sağlayacak nitelikte ve süreklilik arz eden istihdama erişememektedir. Bu tablo, istihdamın niceliği kadar niteliğinin de ciddi biçimde bozulduğunu göstermektedir.

Nitekim son dönemde özellikle tekstil ve imalat sanayinde yaşanan daralma, üretim kapasitesindeki gerileme, işletmelerin faaliyetlerini sonlandırması ve yatırım eğilimindeki zayıflama, başta Diyarbakır olmak üzere bölge illerinde istihdam kayıplarını hızlandırmaktadır. Bu durum, işsizliğin geçici ekonomik dalgalanmalardan değil, üretim yapısındaki kırılmalardan ve bölgesel kalkınma politikalarındaki yetersizliklerden kaynaklanan yapısal bir sorun hâline geldiğini göstermektedir. Diyarbakır ve bölge illeri ise uzun yıllardır Türkiye ortalamasının üzerinde seyreden işsizlik oranlarıyla karşı karşıyadır. Sanayi yatırımlarının yetersizliği, üretime dayalı ekonomik politikaların geliştirilememesi, tarımsal üretimde yaşanan sorunlar, genç nüfusun yoğunluğu, kadınların işgücüne katılımını sınırlandıran yapısal eşitsizlikler ve nitelikli istihdam olanaklarının yetersizliği bölgesel işsizliği daha da derinleştirmektedir. Özellikle gençlerin ve kadınların işgücü piyasasından dışlanması, yoksulluğu ve zorunlu göçü artırırken bölgesel gelişmişlik farklarını da büyötmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Bakanlığınız, TÜİK tarafından açıklanan atıl işgücü oranının yüzde 31'e yükselmesini hangi ekonomik ve yapısal nedenlerle açıklamaktadır?
- 2- Son beş yıl itibarıyla Türkiye genelinde ve Diyarbakır başta olmak üzere bölge illerinde dar tanımlı işsizlik, atıl işgücü, genç işsizliği ve kadın işsizliği oranları yıllara göre nedir?
- 3- Bakanlığınızın elinde bulunan verilere göre Diyarbakır ve bölge illerinde çalışmaya hazır olduğu hâlde iş bulamayan, eksik istihdam edilen ve iş bulma umudunu kaybettiği için iş aramayan kişi sayısı kaçtır?
- 4- Son beş yılda Diyarbakır ve bölge illerinde İŞKUR aracılığıyla kaç kişi işe yerleştirilmiştir? Bunların kaçı özel sektörde, kaçı kamu kurumlarında istihdam edilmiştir?
- 5- İŞKUR aracılığıyla işe yerleştirilen kişilerin kaçı işe başladıktan sonra en az 6 ay, kaçı ise en az 12 ay boyunca aynı işte çalışmaya devam etmiştir?
- 6- Diyarbakır ve bölge illerinde son beş yılda kayıt dışı istihdam oranı yıllara göre nedir? Kayıt dışı çalışmanın azaltılmasına yönelik hangi denetimler gerçekleştirilmiştir?
- 7- Diyarbakır ve bölge illerinde genç ve kadın işsizliğini azaltmaya yönelik son üç yılda hangi programlar uygulanmıştır? Bu programlardan yararlanan kişi sayısı ile programlar sonucunda kalıcı istihdama geçen kişi sayısı kaçtır?
- 8- Diyarbakır ve bölge illeri için hazırlanmış özel bir bölgesel istihdam stratejisi veya eylem planı bulunmakta mıdır? Bulunuyorsa hedefleri, bütçesi ve uygulama takvimi nedir?
- 9- Tekstil başta olmak üzere son dönemde istihdam kaybının yoğunlaştığı sektörlerde işten çıkarmaların önlenmesi ve üretimin sürdürülmesi amacıyla hangi tedbirler alınmıştır?
- 10- Atıl işgücü oranındaki artış dikkate alınarak tam zamanlı, güvenceli ve insana yakışır istihdamı artırmak amacıyla 2026 yılı içerisinde hayata geçirilmesi planlanan yeni politika ve düzenlemeler nelerdir?
- 11- İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı ile TÜİK'in açıkladığı atıl işgücü verileri arasındaki fark Bakanlığınız tarafından nasıl değerlendirilmektedir? İş aramaktan vazgeçtiği için İŞKUR kayıtlarına yansımayan yurttaşlara yönelik özel bir istihdam politikası geliştirilmekte midir?
- 12- TÜİK'in il düzeyinde sınırlı yayımladığı işgücü istatistiklerinin kapsamının genişletilerek düzenli biçimde kamuoyuyla paylaşılması yönünde Bakanlığınızın TÜİK ile yürüttüğü bir çalışma bulunmakta mıdır?